

№ 02
(650)
ЛЮТИЙ
2026

ГОЛОС ПРАВОСЛАВ'Я

ВСЕУКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА

ПРАВОСЛАВНЕ РОЗУМІННЯ ПОСТУ

Розуміння посту і ставлення до нього в нашому суспільстві, яке декларує себе як християнське, є неоднозначним: від повного відкидання до наділення його магичними властивостями. Багато з тих, хто називає себе християнами, не приймають цієї древньої практики. Насамперед це стосується представників протестантських деномінацій. Вони мотивують свою відмову від дотримання посту небажанням нашкодити власному здоров'ю, проте причини цього неприйняття набагато глибші і криються у спотворенні сотеріології (вчення про спасіння).

На жаль, і в православному середовищі піст сприймається неоднозначно і розуміється часто неправильно. Для того, щоб вирішити питання, чи потрібен піст християнину і як саме дотримуватись посту, необхідно усвідомити суть цього установлення.

Зробивши історичний екскурс, можемо помітити, що піст – сучасник людства. Він був першою заповіддю людині й полягав у обмеженні вживання плодів пізнання добра і зла: «І заповів Господь Бог людині, сказавши: від усякого дерева в саду ти будеш їсти, а від дерева пізнання добра і зла не їж від нього, бо в той день, коли ти з'їси від нього, смертю помреш» (Бут. 2: 16 – 17). Все було дозволено, і людина не мала ні в чому потреби, обмеження було мінімальним. Саме це обмеження мало на меті виховання сили волі людини. Людина була створена за образом та подобою Божою і, на відміну від решти творіння, була наділена свободою волі, свободою обирати між добром і злом.

Порушення заповіді відчинило двері злу, стражданню і смерті у світ всього творіння. Нестриманість насамперед позначилась і на стійкості людини, на її силі волі. Згрішивши одного разу, людина стала слабшою і більш вразливою для зла. На підтвердження цих слів згадаймо власний досвід першого свідомого падіння у гріх. Зробити перший крок тяжко навіть під впливом великої спокуси, здається, Сам Бог через наше сумління оберігає нас від падіння; та, якщо людина не знаходить у собі необхідної сили волі, вона падає. Згрішивши перший раз, ми стаємо більше схильними до гріха і наступного разу падаємо під впливом меншої спокуси.

Подолавши докори сумління, людина зникає до гріха, котрий починає панувати над свободою її волі. Гріх, подібно до інфекції, робить нашу волю слабкою і викликає у нас схильність до зла, що, своєю чергою, подібно до отрути, умертвляє людину не лише фізично, а насамперед духовно. Щоб звільнитися людині з такого стану, необхідні дві умови: це – Божа благодать, «яка немичне лікує і те, що втрачається, поповнює», і прояв доброї волі людини. Бог простягає руку помочі кожному, але зробити крок назустріч вдається не всім через слабкість власної волі. Силу волі людина повинна зміцнювати протягом усього життя і найперше в боротьбі зі спокусами, які спричиняє ворог роду людського. Стримуючи в собі розвиток зла, людина стримує власне тління.

Саме вихованню сили волі і служить такий древній засіб, як піст. Ми бачимо, що піст був

важливим для людини ще до гріхопадіння, а після того, як зло заразило людину, він є просто життєво необхідним. Багато християн, можливо навіть на рівні підсвідомому, розуміють необхідність посту, проте не всі правильно його використовують, а іноді просто спотворюють його призначення.

Призначення посту полягає у відновленні людини, у лікуванні від зла, у вихованні доброї волі людини. Цей процес є не простим і вимагає певних зусиль, насамперед щирої бажання змінитися. Деякі з християн, наштовхуючись на перешкоди власної слабкості, не бачать зробити над собою зусилля й дотримуються посту поверхнево, про-

являючи лукавство. В такому разі піст, який повинен провадити людину до спасіння, стає приводом до загибелі.

Щоб уникнути такої небезпеки, до посту слід підходити з щирістю й обережністю. Для людини непередбаченої здається немислимим дотриматися всіх вимог православної традиції посту, проте не слід лякатися, а закликати на допомогу Бога і власний життєвий досвід. Варто пригадати початок власного життя, коли для нас недосяжними були прості речі: ми не вмели ходити, розмовляти, читати й писати та багато чого іншого, але людина здатна вчитися. Це саме стосується і практики посту.

Інша поширена небезпека, яка спотворює суть посту, – це нерозуміння того, що піст є лікувальним засобом для людини і не може бути «жертвою Богу», як деякі неправильно розуміють. Бог не потребує від нас таких жертв, а через піст ми лише вдосконалюємося і наближаємося до Творця. Небезпека від розуміння посту як «жертви» криється в розвитку марнославства. Людина, яка постить лише для того, щоб «догодити» Богові, починає відчувати неправду і згубну «святість».

Сприймаючи піст як лікувальний процес для душі і тіла, християнин повинен визначитися з власними «хворобами», тому піст без покаяння є немислимим. Просте утримання від деяких видів їжі є дієтою і нічим іншим. Можливо, така дієта й покращить стан тіла, але належного «оздоровлення» людині не принесе.

Майже всі тілесні хвороби людини є наслідком пристрастей, тобто хвороб духовного плану, тому оздоровлення слід починати саме з них. Пристрасті людини подібні до жаринок, які тліють у плоті й за певних умов, особливо коли людина веде нестриманий спосіб життя, ці вогниці розгораються до величезних багать, які спопеляють зсередини.

Напевно, кожен відчував у хворобах, особливо при застудах, жар у своєму тілі. Цей стан, коли від підвищеної температури все тіло стає слабким і розум ніби затуманюється, подібний до стану людини, котра палає пристрастю. Така людина не може тверезо мислити і повноцінно керувати своїми вчинками. Єдиний спосіб вгамувати пристрастний вогонь – це стримувати себе. Як вогнище без хмизу поступово гасне, так і пристрасть без потурання їй вгасає.

Перебуваючи в полоні пристрастей, людина часто схильна до самообману і не бачає визнавати свого «хворобливого» стану, тому лише його усвідомлення, яке неможливе без сповіді, також бажання «вилікуватись», що є покаянням, разом з постом, який є стриманням, допоможуть їй звільнитися від хвороб духовних і тілесних.

Під час посту Церква закликає своїх вірних найперше до стримання, проте одного стримання від гріховних проявів для користі людини є замало. Стримуючи в собі гріховне, християнин повинен розвивати і збагачувати в собі почуття милосердя й любові до ближнього. «Усяке роздратування, і лютість, і гнів, і крик, і лихослів'я з усякою злобою нехай будуть знищені у вас; а будьте один до одного добрими, милосердними, прощайте один одному, як і Бог у Христі простив вам» (Еф. 4: 31 – 32), – повчає нас апостол Павло.

Піст – це той час, коли ми повинні нарешті здійснити свої добрі наміри і вже не відкладати їх надалі, це час віддавання боргів духовних, боргів пошани батькам і рідним, боргів любові ближньому.

Піст – це час тяжкої праці над собою. Християнин повинен проаналізувати свої почуття, бажання і мрії, тому що пусті і гріховні мрії ведуть нас на шлях загибелі. Пригнічуючи свою плоть, людина підносить свій дух, і кожне зусилля, кожна перемога над похотями наближає нас до Бога.

Проповідь

СИЛА ПРОЩЕННЯ – ЦЕ ДАР
БЛАГОДАТІ СВЯТОГО ДУХА

**В ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа!
Дорогі браття і сестри!**

Сьогодні неділя Прощення. Чому Церква встановила напередодні Великого посту звершувати чин Прощення? Тому, що Христос сьогодні в Євангелії сказав: «Якщо будете прощати людям провини їхні, то і Отець ваш Небесний простить вам провини ваші, а якщо не будете прощати людям провини їхні, то і Господь не відпустить вам провин ваших». А ми вступаємо у Великий піст і хочемо, щоб у ці дні Господь очистив наші душі від усякої скверни, від усяких гріхів. То як же Господь простить нам під час сповіді наші гріхи, коли Він ясно сказав, що якщо будете відпускати, то і вам ваш Отець Небесний простить. І тому сьогодні дуже важливий день: простити образи тим, хто їх нам завдав.

І ще є одне місце в Євангелії, де сказано: «Коли ти хочеш принести дар Богові і згадаєш, що хтось має щось проти тебе, зупинись і не принось цього дару, а спочатку піди примирись із братом, а потім принесеш дар». Чому Господь так сказав? Тому що такий дар неугодний Богові, бо він приноситься людиною, яка має у своєму серці образу. Уявіть собі Царство Боже. Ми ж усі хочемо потрапити у Царство Боже! А там немає ні образ, ні ворожнечі, ні сварок, ні гріхів. То як же ми насмілюємося увійти в те Царство, маючи в душі ворожнечу й образи? Ми уподібнюємося тому чоловікові, який прийшов на весілля не у весільній одежі, і господар сказав: «Як ти потрапив сюди не у весільній одежі?» Що це значить? Як ти, грішнику неочищений, увійшов у Царство Боже? І господар наказав: «Зв'яжіть його і викиньте у п'їтму вічну». Це слова не звичайного проповідника, – це слова Самого Господа Бога, Ісуса Христа, Який сказав: «Я є Істина». Значить, ці слова правдиві чи ні?! Чи ми думаємо, що Господь Своїх слів не виконає? Виконає! Ми, дорогі браття і сестри, оскільки віримо в Бога, віримо у Христа Спасителя, віримо у правдивість Його слів, повинні виконувати те, що Він повелів. А це значить – треба простити. Тяжко простити, а особливо коли ворожнеча глибоко проникла в серце, викинути її важко, але потрібно. Якщо не викинеш, то Господь викине тебе із Царства Небесного. І це правда!

Що потрібно для цього зробити? Коли супротивник твій не хоче, тоді ти сам викинь зі свого серця ворожнечу. Нехай він ворогує з тобою, але ти не ворогуй з ним. Ти йому прости. А як простити? Помолися за нього. Коли ти будеш молитися за нього, то ця ворожнеча зникне як дим. І твоє серце стане мирним, чистим і без образ. А той, хто образив, нехай потурбується про своє спасіння.

Але погляньмо на Господа нашого Ісуса Христа. Як Він чинив? Його вороги – книжники, фарисеї, первосвященники. Христос просив у них прощення? Ні, не просив. У Євангелії ніде не сказано, щоб Господь просив прощення у своїх ворогів. Він їх викривав. А це значить, що не може бути компромісу між правдою і неправдою, між Богом і дияволом. І на компроміс зі злом йти не треба. Бо Христос не йшов на компроміс зі злом, і Бог не йде на компроміс зі злом і гріхом. Від гріхів Він очищає, а диявола, який є родоначальником усякого зла і гріха, ніколи не простить, бо він є носієм зла.

А подивіться, як Господь вчинив зі Своїми ворогами на Голгофі. Вони сміялися: «Якщо Ти Син Божий, зійди з хреста, і ми тоді увіримо в Тебе»; або: «Інших спасав, а себе не можеш спасти?» Як відповідав Господь на ці глузування над Ним? Господь звернувся до Бога-Отця: «Отче, прости їм, бо вони не знають, що роблять».

Дійсно, що вони робили? Розпинали Бога, Того, Хто прийшов спасти їх же від гріха і смерті. Тому Господь сказав, що вони не знають, що роблять. Зі злом і гріхом ніколи не потрібно миритися, а людині, яка чинить зло, треба допомагати, якщо ви любите цю людину. Допоможіть їй визволитися від гріха. Це насамперед стосується батьків і дітей. Діти часто не слухають батьків і ображаються на батька і матір, якщо вони вчать їх. Але чому батьки карають дітей? Треба карати чи ні? Треба допомогти їм визволитися від гріха. Якщо не слухають слів, застосовують інші методи впливу. Чому батьки роблять це? Тому що люблять. Бо якби не любили, то сказали б: «Гинеш, то й гинь, обрав собі такий шлях і гинь на ньому». Але ж любов не дає батькові та матері бачити, як діти гинуть. Тому в такому разі миритися зі злом не треба. Дітей треба любити, краще нехай вони не люблять тимчасово, а коли подорослішають, тоді зрозуміють, чому батьки робили так.

Дорогі браття і сестри, легко простити образи незначні, а є образи, як я вже сказав, які глибоко проникають у душу. Так ось, у дні Великого посту треба перемогти себе, і це буде найбільша твоя перемога, якщо ти подолав у своїй душі такого ворога. І Господь, якщо ти тільки захочеш, допоможе, бо Він стоїть біля тебе і чекає, коли ти зробиш це.

Тому кожен із нас повинен подумати: є в душі образи чи немає. Ти – блаженна людина, якщо не маєш у своєму серці образи. Приступай до Господа і принось у дар молитву. А якщо відчуваєш, що є образи, помолися за кривдника – і тоді Господь пошле у твоє серце благодать, тому що ти молишся за свого супротивника. А якщо образа зайшла далеко, то це буде твій великопісний подвиг: до Пасхи подолати цього звіра, який сидить у душі.

І нехай Господь наш Ісус Христос кожному з нас допомагає у дні Великого посту звершити цей подвиг для спасіння душі..

Амінь!

Патріарх ФІЛАРЕТ

СВЯТІЙШИЙ
ПАТРИАРХ ФІЛАРЕТ
ВІДЗНАЧАЄ 64-ТУ РІЧНИЦЮ
З ДНЯ АРХІЄРЕЙСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ

4 лютого 2026 року виповнюється 64 роки з дня архієрейської хіротонії Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета.

Цього дня у далекому 1962 році архімандрит Філарет (Денисенко) через покладання рук архієреїв був хіротонізований на єпископа Лузького, вікарія Ленінградської єпархії, з дорученням керувати Ризькою єпархією. У цей знаменний момент він прийняв на себе високий і відповідальний хрест архіпастирського служіння: вести ввірену паству шляхом істини, віри й любові.

В архієрейській хіротонії майбутнього українського Патріарха взяли участь ієрархи Православної Церкви: митрополит Пимен (Ізвеків), архієпископ Никодим (Ротов), єпископи Михаїл (Воскресенський), Михаїл (Чуб), Сергій (Голубцов), Кипріан (Зернов) та Никодим (Руснак). Відтоді розпочався багаторічний шлях архіпастирського служіння, сповнений відповідальності, випробувань і постійної жертвовної праці.

Сьогодні Святійший Патріарх Філарет є найстаршим за єпископською хіротонією архієреєм серед усіх ієрархів помісних Православних Церков. Господь благословив Патріархові пройти великий шлях служіння, більшу частину якого він присвятив ревному й самовідданому служінню помісній Українській Православній Церкві.

Протягом десятиліть Святійший Патріарх Філарет невинно дбає про духовний розвиток і зростання Церкви, регулярно звершує богослужіння, навчає духовенство і вірян прикладом особистої віри, молитви й святості життя. Його архіпастирське служіння нерозривно пов'язане з молитвою за Україну, наш побожний народ і єдину помісну Українську Православну Церкву.

Цього святкового дня вся повнота Української Православної Церкви Київського Патріархату – єпископат, духовенство та парафіяни – щиро вітають Святійшого Патріарха Філарета з 64-ю річницею архієрейської хіротонії та зичать Його Святості доброго здоров'я, душевного миру, духовної радості й благодатної допомоги Божої, щоб Господь ще довгі літа укріпляв нашого Першосвятителя у Патріаршому служінні.

БОГОСЛУЖІННЯ
У ТРИДЦЯТЬ ТРЕТЮ НЕДІЛЮ
ПІСЛЯ П'ЯТИДЕСЯТНИЦІ,
ПІСЛЯ БОГОЯВЛЕННЯ, ПРО ЗАКХЕЯ

25 січня 2026 року, у неділю 33-тю після П'ятидесятниці, після Богоявлення, про Закхея, у Володимирському кафедральному соборі було звершено Божественну літургію.

Напередодні ввечері у соборі було відслужено всенічне бдіння, яке очолив архієпископ Переяславський Андрій. Божественну літургію очолив настоятель храму протоієрей Борис Табачек у співслужінні духовенства.

За Божественною літургією протоієрей Борис виголосив проповідь на тему євангельського читання про зустріч Господа Ісуса Христа із митарем Закхеєм (Лк. 19: 1 – 10).

Богослужіння завершилося молебнем до Пресвятої Богородиці перед Її чудотворним образом «Несподівана радість», під час якого було виголошено молитву про визволення України від нашествия чужинців, щоб Господь Бог почув наші благання і подав Україні перемогу та мир.

Євангельським читанням про начальника митарів Закхея Церква запрошує нас до роздумів над зміною власного життя, пропонуючи приклад із митарем-грішником Закхеєм, і тим самим заохочує, щоб кожен з нас згадав про свою особисту зустріч із Христом та обставини нашого просвітлення.

Святитель Іоанн Золотоустий, описуючи його стремління, зауважує: «Закхей був малий на зріст, але мав велике бажання, малий тілом, але великий духом; він прагнув побачити Ісуса, але це йому не вдалося через його незначний ріст. Тоді, забігши наперед,

він хитрістю доповнює нестачу у зрості, виліз на дерево смоківниці і звідти мав змогу дивитися на Ісуса, Який проходив повз неї».

Євангельське оповідання про Закхея навчає всіх нас багато чого. Серед розкоші, багатства і насолоди, серед суспільних турбот, якщо Бог поставив тебе вище за інших і ти опинився в пошані, не забувай, що і тобі треба шукати Христа Спасителя і наближатися до Нього, та керуватися у своїй праці Його вченням так само, як і тому, хто стоїть на нижчій сходинці суспільного життя.

БОГОСЛУЖІННЯ В НЕДІЛЮ ПРО МИТАРЯ І ФАРИСЕЯ У ВОЛОДИМИРСЬКОМУ СОБОРІ

1 лютого 2026 року, у неділю про митаря і фарисея, у Володимирському кафедральному соборі було звершено Божественну літургію.

Напередодні ввечері у соборі було відслужено всенічне бдіння, яке очолив архієпископ Переяславський і Білоцерківський Андрій. Божественну літургію очолив настоятель храму протоієрей Борис Табачек у співслужінні духовенства.

За Божественною літургією протоієрей Михайл Трускавецький звернувся до парафіян зі словом проповіді на тему євангельського читання про митаря і фарисея (Лк. 18: 10 – 14).

Богослужіння завершилося молебнем до Пресвятої Богородиці перед Її чудотворним образом «Несподівана радість», під час якого було виголошено молитву про визволення України від нашествия чужинців, щоб Господь Бог почув наші благання і подав Україні перемогу та мир.

У євангельській притці на цей день розповідається про двох людей, які прийшли до храму помолитися: один був фарисей, другий – митар. Фарисей став попереду всіх і молився так: «Дякую Тобі, Боже, що я не такий, як інші люди... чи як цей митар: поїсця двічі в тиждень, віддаю десятину з усього, що тільки надбаю». Митар же, ставши позаду всіх і не сміючи

поглянути на небо, бив себе у груди, кажучи: «Боже, будь милостивим до мене, грішного». Фарисей вийшов осудженим із храму за те, що хвалив себе і осуджував інших, а митар за своє покаєння і смирення отримав прощення.

Неділя про митаря і фарисея вчить нас не покладатися на свою праведність, а всю надію на спасіння доручити Божому милосердю. Дивлячись на фарисея,

не думаймо, що добрі діла, піст, милостиня нічого не варті перед Богом. Ні! Господь докоряє фарисею не за піст і добрі справи, а за те, що він почав хвалитися ними, забувши про свої гріхи. А дивлячись на митаря, не думаймо, що гріхи не мають ваги перед Богом. Ні! Господь хвалить митаря за те, що він, будучи в тенетах гріха, щиро кається і має єдину надію на спасіння в Божому милосерді.

БОГОСЛУЖІННЯ В НЕДІЛЮ ПРО БЛУДНОГО СИНА

8 лютого 2025 року, у неділю про блудного сина, у Володимирському кафедральному соборі було звершено Божественну літургію.

Напередодні ввечері у соборі було відслужено всенічне бдіння. Божественну літургію очолив настоятель храму протоієрей Борис Табачек.

На запричасному стиху протоієрей Борис виголосив проповідь на тему євангельського читання про блудного сина (Лк. 15: 11 – 32).

Шлях повернення блудного сина – це шлях, який кожен мусить пройти, одужуючи від духовної хвороби, від оман, помилки. Блудний син – це символ кожної грішної людини, а його Батько – символ невичерпної любові Бога до людини, – Який завжди здала виглядає і чекає на Своїх дітей, а як побачить – радо нас зустрічає, обіймає, цілує.

Богослужіння завершилося молебнем до Пресвятої Богородиці перед Її чудотворним образом «Не-

сподівана радість», під час якого було виголошено молитву про визволення України від нашествия чужинців, щоб Господь Бог почув наші благання і подав Україні перемогу та мир.

сподівана радість», під час якого було виголошено молитву про визволення України від нашествия чужинців, щоб Господь Бог почув наші благання і подав Україні перемогу та мир.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖІННЯ В СУБОТУ М'ЯСОПУСНУ У ВОЛОДИМИРСЬКОМУ СОБОРІ

14 лютого 2026 року, в М'ясопусну поминальну суботу, у Володимирському кафедральному соборі було звершено Божественну літургію.

Напередодні ввечері у соборі було відслужено всенічне бдіння. Божественну літургію очолив настоятель храму протоієрей Борис Табачек у співслужінні духовенства.

У М'ясопусну поминальну суботу Церква особливо молиться за всіх, хто відійшов у вічність. Тож духовенство відслужило панахиду за спокій усіх від віку спочилих православних християн. За богослужінням підносилися посилені молитви за упокій всіх загиблих воїнів, які поклали своє життя за віру та Україну.

Присвячуючи неділю М'ясопусну нагадуванню про останній Страшний суд Христовий, Церква, маючи на увазі цей суд, встановила клопотати не тільки за живих членів своїх, але і за всіх, що від віку спочили, які у благочесті пожили, всіх родів, звань і станів, особливо ж за померлих раптовою смертю, і молити

Господа про помилування їх. Урочисте загальноцерковне поминання спочилих цієї суботи (а також у Трійцьку суботу) допомагає спочилим батькам і братам нашим і разом з тим служить виразом повноти церковного життя, яким ми живемо. Бо спа-

сіння можливе тільки в Церкві – спільноті віруючих, членами якої є не лише ті, що живуть, але й усі спочили у вірі. І спілкування з ними через молитву, молитовне їх поминання і є вираженням нашої єдності в Церкві Христовій.

БОГОСЛУЖІННЯ У ДЕНЬ СВЯТА СТРИТЕННЯ ГОСПОДНЬОГО У ВОЛОДИМИРСЬКОМУ СОБОРІ

15 лютого 2026 року, у неділю про Страшний суд, Православна Церква відзначає свято Стрітєння Господнього, тобто зустріч у храмі Господньому праведного Симеона з Христом Спасителем, Якого на 40-й день після народження принесла Пречиста Божа Матір.

Із нагоди свята у Володимирському кафедральному соборі **14 лютого** ввечері було звершене урочисте всенічне бдіння, за яким відбулося служіння літії та благословення хлібів, пшениці, вина та єлею.

15 лютого, у самий день свята, настоятель храму протоієрей Борис Табачек у співслужінні духовенства очолив у соборі Божественну літургію святителя Іоана Золотоустого. Проповідь на тему свята виголосив протоієрей Іоан Київський.

Святкове богослужіння завершилося молебнем перед іконою свята та освяченням свічок.

У свято Стрітєння Господнього Церква згадує важливу подію земного життя Христа Спасителя. На 40-й день після народження Богомладенця принесли до Єрусалимського храму. За Мойсеевим законом, жінці, яка народила немовля чоловічої статі, впродовж 40 днів було заборонено входити до храму Божого. Після цього терміну мати приходила до храму з младенцем, щоб принести Господеві подячну і очищувальну жертву. Пресвята Діва Марія не мала потреби в очищенні, бо без гріха народила Джерело чистоти і святості, але через глибоке смирення Вона підкорилася закону.

Стрітєння – це нагадування про те, що кожна людина покликана до зустрічі з Богом. У часи випробувань важливо не втрачати віри, бо саме вона допомагає долати життєві труднощі та знайти духовний мир.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ ПРИВІТАВ СВЯТІЙШОГО ПАТРІАРХА ФІЛАРЕТА З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

Президент України Володимир Зеленський привітав Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета з 97-літтям від дня народження. З нагоди свята Президент України надіслав Предстоятелю Київського Патріархату вітальний адрес.

ПАТРІАРХУ ФІЛАРЕТУ

ВАША СВЯТОСТЕ!

Прийміть мої щирі вітання з нагоди Вашого дня народження. Дякую за Ваш внесок у розбудову незалежної церкви та утвердження духовності в українському суспільстві.

Бажаю Вашій Святості доброго здоров'я, благополуччя та миру.
З повагою

Володимир ЗЕЛЕНСЬКИЙ

СВЯТІЙШИЙ ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ ПРИВІТАВ БЛАЖЕННІЙШОГО МИТРОПОЛИТА ЕПІФАНІЯ З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

3 лютого 2026 року Предстоятель Православної Церкви України Блаженніший Митрополит Епіфаній відзначає 47-му річницю від дня народження. З цієї нагоди Святійший Патріарх Філарет надіслав Блаженнішому Митрополитові Епіфанію вітальний адрес.

БЛАЖЕННІЙШОМУ ЕПІФАНІЮ,
МИТРОПОЛИТУ КИЇВСЬКОМУ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ,
ПРЕДСТОЯТЕЛЮ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ

ВАШЕ БЛАЖЕНСТВО, ДОРОГИЙ ВЛАДИКО!

Сердечно вітаю Вас із днем Вашого народження!

У ці складні часи випробувань для нашої Батьківщини ми дякуємо Пастиреначальнику Господу нашому Ісусу Христу за Його невичерпну милість до нашої святої Української Православної Церкви та всього побожного народу.

Ваше служіння відбувається у відповідальний період історії, коли збереження та справжнє утвердження незалежності українського православ'я, за яке ми спільно боролися у минулі роки, потребує особливої духовної пильності та відданості правді.

З нагоди Вашого свята молитовно бажаю Вам, щоб Всемиловитий Господь зміцнював Ваші духовні й тілесні сили. Нехай благодать Святого Духа завжди перебуває з Вами, даруючи мудрість у провідництві та ревність у служінні Богу, щоб Ваші зусилля були спрямовані на справжнє добро для вірних та перемогу України.

Християнська ж любов, яка має бути основою нашого буття у Христі, хай надихає на пошук справедливого миру та розбудову єдиної Помісної Української Православної Церкви.

Многії і благії Вам літа!

З любов'ю у Христі

ФІЛАРЕТ,
ПАТРІАРХ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ

3 лютого 2026 року

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ ПРИВІТАВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ

25 січня свій день народження відзначає Президент України Володимир Зеленський. Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет привітав Володимира Зеленського з Днем народження.

Предстоятель Київського Патріархату надіслав Президенту вітальний адрес, у якому побажав міцного здоров'я, сил, натхнення і Божого благословення у служінні Україні та нашому народові.

ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ
ЗЕЛЕНСЬКОМУ В. О.

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ВОЛОДИМИРЕ ОЛЕКСАНДРОВИЧУ!

Від імені Української Православної Церкви Київського Патріархату та від себе особисто сердечно вітаю Вас із днем народження!

У цей доленосний для нашої держави час Господь поклав на Ваші плечі важкий хрест відповідальності за долю українського народу та захист нашої свободи. Ваша невтомна праця та відданість Батьківщині в умовах жорстокої війни є прикладом мужності та незламності духу.

Ми щодня молимося Всемиловитому Богу, щоб Він зміцнював Ваші сили, дарував мудрість у прийнятті державних рішень та оберігав Вас на всіх шляхах. Нехай Господь благословить Ваші зусилля, спрямовані на наближення справедливого миру та повне визволення нашої української землі від загарбників.

Бажаю Вам, вельмишановний пане Президенте, міцного здоров'я, духовної міцності та невичерпної енергії. Нехай Божа благодать завжди перебуває з Вами, а Ваша родина буде під надійним покровом Пресвятої Богородиці.

Закликаю на Вас та на всю нашу державу Боже благословення!

ФІЛАРЕТ,
ПАТРІАРХ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ

м. Київ,
25 січня 2026 року

ЕПИСКОП ХРИЗОСТОМ ВЗЯВ УЧАСТЬ У ГУМАНІТАРНИХ ЗАХОДАХ В АФІНАХ, ПРИСВЯЧЕНИХ РІЧНИЦІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

17 лютого 2026 року єпископ Маріупольський і Феодосійський Хризостом відвідав Гете-Інститут (Goethe-Institut Athen) в Афінах (Греція), де Союз українок у Греції, Посольство Канади в Грецькій Республіці та Посольство України в Грецькій Республіці спільно організували культурні та гуманітарні заходи, присвячені четвертій річниці повномасштабної російської агресії проти України.

Під час перебування в Афінах владика Хризостом побував на виставці українських художників «Покоління

війни», що проходила в Гете-Інституті під егідою Посольства України в Грецькій Республіці за участі української діаспори. Єпископ Хризостом наголосив на важливості культурних ініціатив, які свідчать про страждання українського народу та доносять правду про війну до міжнародної спільноти, та благословив організаторів на подальшу працю задля збереження й поширення української культурної спадщини.

Також єпископ Хризостом мав теплу та зворушливу зустріч із вій-

ськовим капеланом батальйону «Маріуполь» Аскольдом Квятковським, який у найтяжчі дні оборони Маріуполя брав участь у порятунку мирного населення. Владика висловив йому щиро вдячність за самовіддане служіння, гуманітарну діяльність і допомогу постраждалим, закликавши Боже благословення на подальшу працю на благо українського народу.

Єпископ Маріупольський Хризостом також взяв участь у публічній панельній дискусії, присвяченій про-

блемі насильницької депортації українських дітей російською федерацією. У своєму слові архіпастир наголосив, що мовчання щодо злочинів проти дітей є неприпустимим у цивілізованому світі, а інформування міжнародної спільноти є моральним і християнським обов'язком.

На завершення владика поспілкувався з представниками української громади в Греції, запевнивши їх у своїх постійних молитвах за Україну та побажав, щоб якомога швидше в Україні запанували мир, справедливість і свобода.

СОБОР ТРЬОХ СВЯТИТЕЛІВ

12 лютого (30 січня за ст. ст.) Православна Церква вшановує пам'ять трьох великих і дуже визначних ієрархів, учителів, проповідників і отців Східної Церкви: святих Василія Великого, Григорія Богослова та Іоана Золотоустого.

У нашому народі це свято називається святом трьох святих. Три отці – ієрархи-святителі – це провідні вчителі віри, святості й науки Христової Церкви. Вони передали нам чисту віру Нікейського собору, вони пояснили нам догмати про Святу Трійцю, Христове Божество та Пресвяту Євхаристію. За їхні заслуги наша Православна Церква називає їх у своїх богослужіннях рівноапостольними, органами Святого Духа, колонами Церкви та вчителями Вселенної. Всі вони жили в IV столітті – золотому віці християнської віри. Святий Василій і святий Григорій – це сини славної Каппадокії (в Малій Азії), друзі і майже однолітки. Святий Іоан Золотоустий народився в Антіохії і був молодший від них на 20 років. Усіх їх єднала апостольська ревність за святу віру і спасіння душ.

Святий Василій Великий був аскетом і великим богословом. Як архієпископ Кесарії у Каппадокії він проявив себе як відважний оборонець святої віри, добрий організатор, знаменитий оратор-проповідник, визначний письменник, реформатор богослужіння і святої Літургії, ревний опікун сиріт та убогих, законодавець чернечого життя в монастирях. За його заслуги свята Церква дала йому титул Великого.

Як святий Василій, так і святий Григорій здобув вищу освіту. Дорогою до Афін його корабель потрапив у шторм на морі. Він тоді ще не був охрещений, і у страху перед тим, щоб не померти нехрещеним, він склав обітницю, якщо врятується, присвятити себе служінню Богові. В Афінах святий Григорій зустрів святого Василія – і вони стали найкращими друзями на ціле життя. Про їхнє життя в Афінах він коротко каже: «Ми знали тільки дві дороги: одну – до храму на молитву, а другу – до школи на науку».

Святий Григорій – це великий проповідник Святої Трійці. Догмат про Святу Трійцю він кладе в основу християнської релігії. За свої глибокі богословські знання був названий Богословом. Візантіїці називали його християнським Демосфеном.

Святий Іоан Золотоустий народився у великому місті Антіохія. Довгі роки служив там як активний та побожний священник і невтомний проповідник. Проповідь була важливою

частиною його життя й душі. «Не можу провести й одного дня, – казав він своїм вірникам, – не нагодувавши вас зі скарбів Священного Писання». Ще він говорить: «Проповідання робить мене здоровим. Як тільки починаю проповідувати, то зникає всяка втома». Своїми проповідями він надихав і захоплював великі маси людей, роз'яснюючи Священне Писання Старого й Нового Завітів. За палкі та натхненні проповіді був названий Золотоустим. Він виявляв цілковиту відданість Христовій Церкві, був опікуном убогих, вдів і сиріт. Завдяки своїм світлим талантам святий Іоан Золотоустий став архієпископом Константинополя.

Свято трьох святих належить до пізніше започаткованих свят Східної Церкви. Причиною його започаткування стала велика дискусія у Церкві в другій половині XI ст., яка полягала в тому, хто з них трьох є більш заслуженим діячем Церкви. Одні вище ставили святого Василія

Великого, другі – святого Григорія Богослова, а треті – святого Іоана Золотоустого. Кожен із них мав свою велику частину прихильників. Цю дискусію розв'язали самі святителі. Вони спочатку кожен окремо, а потім й усі троє разом з'явилися Іоанові, єпископу міста Евхайти, і сказали: «Ми як один у Бога, й нічого нема в нас суперечливого чи дискусійного, а кожен з нас свого часу окремо був натхнений Божим Духом. Тож нема між нами ні першого, ні другого, але як назвеш одного, то за ним ідуть два інші. Встань, отже, і накажи тим, що через нас сваряться, щоб не ділилися, бо як за життя, так і після смерті нашим намаганням є всі сторони світу приводити до миру і єдності. Установи, отже, святкування нашої пам'яті в один день, тому що ми – як одне в Бога, а ми будемо помагати прийти до спасіння тим, що святкуватимуть нашу пам'ять».

Визнаючи їхню велич, заслуги та значення в Бога, свята Церква закликає вірних до належного прославлення трьох святих: «Любителі свята, – співаємо на літїї, – зійшовшись, славімо пісненими похвалами Христових святих, колони віри і вірних учителів і хоронителів, кажучи: Радуйся, церковне світло, Василію премудрий. Радуйся, розумне небесний, архієрею преславний, Григорію Богослове. Радуйся, Іоане Золотослове. Тож, отці пребагаті, не переставайте завжди молитися до Христа за тих, що вірою і любов'ю святкують ваше священне і божественне торжество».

СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЕ

15 лютого (2 лютого за ст. ст.), на сороковий день після Різдва Христового, Православна Церква відзначає велике дванадцятье свято – Стрітєння Господа Бога і Спасителя Ісуса Христа. Вперше свято Стрітєння було встановлене Церквою в Єрусалимі у IV столітті.

У свято Стрітєння Господнього Церква згадує важливу подію земного життя Христа Спасителя. На 40-й день після народження Богомладенця принесли до Єрусалимського храму. За Мойсеевим законом жінці, яка народила немовля чоловічої статі, впродовж 40 днів було заборонено входити до храму Божого. Після цього терміну мати приходила до храму з младенцем, щоб принести Господеві подячну й очищувальну жертву. Пресвята Діва Марія не мала потреби в очищенні, бо без гріха народила Джерело чистоти і святості, але через глибоке смирення вона підкорилася закону.

При храмі був праведний старець Симеон, який, згідно з переданням, багато років тому перекладав Старий Завіт з єврейської мови на грецьку і засумнівався в пророчих словах, що Христос народиться не від жони, а від Діви. За цей сумнів з'явився ангел і прорік йому одкровення, що він не помре, доки не побачить здійснення цього пророцтва. За переданням, на момент зустрічі Симеонові було близько 300 років. Коли Симеон побачив у храмі Марію з Немовлям, він підійшов, взяв Ісуса на руки і дякував Господеві за те, що здійснилося це чудо і він може нарешті померти спокійно.

Коли Богоприємець Симеон узяв Богомладенця на руки, то благословивши Бога, прорік про Спасителя світу: «Нині відпускаєш раба Твого, Владико, за словом Твоїм, з миром, бо бачили очі мої спасіння Твоє, яке Ти приготував перед лицем усіх народів, світло на просвітлення язичників і сла-

ву народу Твого Ізраїля (Лк. 2: 29 – 32). Пресвятій Діві праведний Симеон сказав: «Ось лежить Цей на падіння і на піднесення багатьох в Ізраїлі і на знак сперечання, – і Тобі Самій душу прийме меч, – щоб відкрилися помисли багатьох сердець» (Лк. 2: 35).

У храмі була також 84-річна вдова Анна Пророчиця, дочка Фануїлова, яка не відходила від храму, постом і молитвою служачи Богові день і ніч. І вона в той час, підійшовши, славилася Господом і говорила про Нього всім, хто чекав визволення в Єрусалимі (Лк. 2: 37 – 38).

До Різдва Христового всі праведні люди жили впродовж в прийдешнього Месію – Спасителя світу – і чекали Його пришестя. Останні праведники

Старого Завіту, який відходив, праведний Симеон і Анна Пророчиця удостоїлися зустріти в храмі Того, Хто приніс Новий Завіт і в особі Якого вже зустрілися Божество і людство.

Церковнослов'янське слово «стрітєння» перекладається сучасною українською мовою як «зустріч» – зустріч людства в особі старця Симеона з Богом. Стрітєння Богонемовляти Христа із Симеоном – це й зустріч Старого і Нового Завітів: даного єврейському народові Закону Божого і нового вищого Закону Божественної любові, принесеного у світ Ісусом Христом.

Стрітєння також означає особисту зустріч кожної людини з Богом. Як праведний Симеон колись

прийняв Христа на руки, так і ми покликані приймати Його у своєму серці через молитву, духовне життя та добрі діла.

В Україні Стрітєння Господнє має особливі традиції. Цього дня у храмах освячують свічки, які символізують світло Христове, що осяє наш життєвий шлях. Такі свічки, відомі як «громниці», зберігають у домівках і запалюють під час негоди, хвороб або важливих життєвих подій.

Стрітєння – це нагадування про те, що кожна людина покликана до зустрічі з Богом. У часи випробувань важливо не втрачати віри, бо саме вона допомагає долати життєві труднощі та знайти духовний мир.

ЩО ТАКЕ ХРИСТІАНСЬКА ЛЮБОВ?

Ми так звикли до словосполучення «християнська любов», ми стільки разів чули проповіді про неї і заклики до неї, що нам важко буває досягнути вічну новизну, незвичність того, що міститься в цих словах. На новизну цю вказує Сам Господь у Своїй прощальній бесіді з учнями: «Заповідь нову даю вам: щоб ви любили один одного» (Ін. 13: 34). Але ж про любов, про цінність і висоту любові світ знав і до Христа, і хіба не в Старому Завіті знаходимо ми ті дві заповіді – про любов до Бога (Втор. 6: 5) і про любов до ближнього (Лев. 19: 18), про які Господь сказав, що на них затверджуються закон і пророки (Мф. 22: 40)? І в чому ж тоді новизна цієї заповіді, новизна, притому не лише в момент вимовлення цих слів Спасителем, але й для усіх часів, для усіх людей, новизна, яка ніколи не переставє бути новизною?

Щоб відповісти на це питання, досить згадати одну з основних ознак християнської любові, як вона вказана в Євангелії: «любите ворогів ваших». Чи пам'ятаємо ми, що слова ці містять у собі нечувану вимогу любові до тих, кого ми якраз не любимо? І тому вони не перестають приголомшувати, лякати і, головне, судити нас. Щоправда, саме тому, що заповідь ця нова, ми часто підмінємо її нашим лукавим, людським тлумаченням її – ми говоримо про терпіння, про пошану до чужої думки, про незлопам'ятство і пробащення. Але якими б великими не були самі по собі всі ці добродетелі, навіть сукупність їх не є ще любов. І нову заповідь, сповщену в Євангелії, ми тому весь час підмінємо старою – любов'ю до тих, кого ми вже і так по-людськи любимо, любов'ю до рідних, до друзів, до однодумців. Але ми забуваємо про цю нову заповідь: «Хто любить батька чи матір більше, ніж Мене, недостойний Мене; і хто любить сина чи дочку більше, ніж Мене, недостойний Мене» (Мф. 10: 37); і: «...коли хто приходив до Мене і не зненавидить батька свого і матері, жінки і дітей, братів і сестер, та ще й життя свого, той не може бути Моїм учеником» (Лк. 14: 26). А якщо прийти до Христа і означає виконання Його заповідей, то, очевидно, християнська любов не лише просте посилення, поширення і «увінчання» любові природної, а докорінно від неї відрізняється і навіть протиставляється їй. Вона – справді нова любов, подібної до якої немає у цьому світі.

Але як же можливе виконання цієї заповіді? Як полюбити тих, кого не любиш – не лише ворогів у прямому розумінні слова, але і просто чужих, да-

леких, таких людей, що не мають до нас стосунку, усіх тих, із ким щогодини нас зіштовхує життя?

Відповісти можна лише одне. Так, ця заповідь була б жахливою і неможливою, якби християнство полягало тільки в заповіді про любов. Але християнство не заповідь тільки, але й Одкровення і дар любові. І тільки тому любов і заповідана, що вона – до заповіді – подарована нам.

Тільки «Бог є любов». Тільки Бог любить тією любов'ю, про яку мовиться в Євангелії. Людина не може так любити, тому що ця любов є Сам Бог, Його Божественна природа. І тільки в боговтіленні, у з'єднанні Бога і людини, тобто в Ісусі Христі, Сині Божому і Сині Людському, ця Любов Самого Бога, краще ж сказати – Сам Бог Любов, явлена і подарована людям. У тому новизна християнської любові, що в Новому Заповіті людина покликана любити божественною любов'ю, любов'ю боголюдською, що стала любов'ю Христовою. Не в заповіді новизна християнської любові, а в тому, що стало можливе виконання заповіді. У з'єднанні з Христом у Церкві, через таїнства Хрещення і Причастя Тіла і Крові Його, ми отримуємо в дар Його Любов, причащаємося Його любові, і вона живе й любить у нас. «Любов Божа влилася в серця наші Духом Святим, даним нам» (Рим. 5: 5); і Христос заповів нам перебувати в Ньому і в Його любові: «Будьте в Мені, і Я в вас, бо без Мене не можете робити нічого; перебувайте в любові Моїй» (Ін. 15: 4 – 5, 9).

Перебувати в Христі – це означає бути в Церкві (яка є життя Христове), яка повідомлена й подарована людям і тому живе любов'ю Христовою, перебуває в Його любові. Любов Христова – початок, зміст і мета життя Церкви. Вона є, по суті, єдина – бо охоплює всі інші – ознака Церкви: «З того знатимуть усі, що ви Мої ученики, якщо матимете любов між собою» (Ін. 13: 35). У любові – святість Церкви, тому що вона «вилася в серця наші Духом Святим». У любові – апостольство Церкви, тому що вона завжди і всюди – все той же єдиний апостольський союз. І «якщо я говорю мовами людськими і ангельськими; якщо маю дар пророцтва, і знаю усі таємниці, і маю всяке пізнання і усю віру, так що можу і гори переставляти, а не маю любові, – то я ніщо. І якщо я роздам увесь маєток мій і віддам тіло моє на спалення, а любові не маю, немає мені в тому ніякої користі» (1 Кор. 13: 1 – 3). А тому тільки любов усім цим ознакам Церкви – святості, єдності й апостольству – повідомляє дійсність і значущість.

Але Церква – союз любові не лише в тому сенсі, що в ній усі люблять одне одного, а передусім у тому, що через цю любов усіх одне до одного вона являє світу Христа і Його любов, свідчить про Нього, любить світ і рятує його любов'ю Христовою. Вона любить у Христі. Це означає, що в Церкві Сам Христос любить світ і в нім «кожного з братів цих менших». У Церкві кожен таємничо отримує силу всіх любити «любов'ю Ісуса Христа» (Флп. 1: 8) і бути носієм цієї любові у світі.

Цей дар любові викладається в Літургії, яка є таїнством любові. Ми повинні зрозуміти, що в Церкву, на Літургію ми йдемо за любов'ю, за тією новою боголюдською любов'ю Самого Христа, яка дарується нам, коли ми зібрані в ім'я Його. У церкву ми йдемо, щоб Божественна любов знову і знову «вилася в серця наші», щоб знову і знову «вдягатися в любов» (Кол. 3: 14), щоб завжди, складаючи Тіло Христове, вічно перебувати в любові Христа і її виявляти світу. Через літургійне зібрання виконується Церква, здійснюється наше залучення до Христа, до Його життя, до Його любові і складаємо «ми – одне тіло».

Але ми, слабкі і грішні, можемо тільки захотіти цієї любові, приготувати себе до її прийняття. В давнину ті, що посварилися, повинні були помиритися і пробачити одне одного, перш ніж взяти участь у Літургії. Усе людське має бути виконане, щоб Бог міг запанувати в душі. Однак тільки запитаємо себе: чи йдемо ми до Літургії за цією любов'ю Христовою, чи йдемо ми так, не жадаючи та прагнучи втіхи й допомоги, а вогню, що спалює всі наші слабкості, усю нашу обмеженість та убогість і що осяє нас новою любов'ю? Чи боїмося, що ця любов справді ослабить нашу ненависть до ворогів, усі наші «принципові» засудження, розбіжності й розподіли? Чи не хочемо ми занадто часто миру з тими, з ким ми вже у мирі, любові до тих, кого ми вже любимо, самоствердження і самовиправдання? Але якщо так, то ми і не отримуємо цього дару, що дозволяє дійсно відновити та вічно оновлювати наше життя, ми не виходимо за межі себе та не маємо дійсної участі в Церкві.

Не забудемо, що вигук «полюбимо один одного» є початковою дією Літургії вірних, євхаристійного священнодійства. Бо Літургія – таїнство Нового Завіту, Царства любові і світу. І, тільки отримавши цю любов, ми можемо творити спогад Христа, бути причасниками плоті і крові, сподіватися на Царство Боже і на життя майбутнього віку.

«Досягайте любові», – говорить апостол (1 Кор. 14: 1). І де досягти її, як не в тому таїнстві, в якому Сам Господь сполучає нас у Своїй любові?!

СЛОВО СВЯТІЙШОГО ПАТРІАРХА ФІЛАРЕТА ПРО ШАНУВАННЯ ІКОН

У першу неділю Великого посту свята Церква згадує перемогу православ'я над ересями, тому цей день називається Неділею православ'я. Це свято було встановлене у 842 р., при візантійському імператорі Михаїлі та його матері Феодорі, коли Константинопольським патріархом був святий Мефодій.

Свято було встановлене після перемоги над іконоборчою ересю. Але оскільки перемогою над цією ересю свята Церква остаточно розкрила православне християнське віровчення і сформулювала його в постановках семи Вселенських соборів, то подія ця називається не торжеством іконошанування, а Торжеством православ'я.

Це не означає, що після середини IX століття більше не з'являлося ересей, – це значить, що всі наступні ересі, якими б вони не були численними і різноманітними, осуджуються постановами семи Вселенських соборів.

У сучасному християнстві розповсюдженими ересями є неправильне вчення про Ісуса Христа, яке має місце у протестантському середовищі, та нешанування ікон, тобто ересь іконоборча.

Сучасні еретики називають Ісуса Христа Великим Учителем в історії людства, моральне вчення Якого незрівнянно вище за всі релігії світу. Однак вони відкидають чудеса Ісуса Христа, і навіть Його Воскресіння тлумачать по-своєму, не вірячи у вос-

кресіння Його тіла. Усе це свята Церква перемогла в боротьбі з ересями протягом семи століть.

Якщо Ісус Христос не є Син Божий, що народився від Духа Святого і Пречистої Діви Марії, і не воскрес із мертвих, то ніякого спасіння людства не відбулося. За словами апостола Павла, тоді ми залишаємося у гріхах, і смерть панує над людством. У такому разі даремним є наше життя. Воно не має ніякого сенсу.

Життя має велику цінність тому, що Господь наш Ісус Христос – втілений Син Божий, одна з трьох Осіб, Іпостасей Святої Трійці – спас нас від гріха і смерті. Яким би праведним не було наше життя, все одно ми залишались би у рабстві гріха і смерті.

Без Христа Спасителя ми є ніщо: прах і попіл. Смерть усе знищує: і красу, і багатство, і любов, і славу. Тому ті християни, які не вірять у Божество Ісуса Христа, є еретики, перемогу над якими свята Церква сьогодні святкує.

Іншою розповсюдженою ересю сучасного християнства є іконоборство, тобто нешанування ікон Ісуса Христа, Божої Матері і святих. На цю ересь хворіє все протестантство. Але серед протестантів є такі, що просто не визнають ікон, а є й такі, що свідомо ведуть боротьбу проти іконошанування. Ці еретики називають святі ікони ідолами. У цьому протестантському вченні немає нічого нового. Все це вже було в історії.

Сучасні іконоборці мають досить примітивну філософію: з їхнього погляду, ікона – це ідол, а друга заповідь Божа забороняє ідолопоклонство. Ось і все обґрунтування. Древні греки для цієї тези мали глибоке філософське пояснення. Вони вчили, що матерія є зло. Бог не може з'єднатися зі злом, тому, за їхнім вченням, Син Божий не може втілитися в стать чоловічу. Біблія відкидає таке вчення. Святе Письмо ясно говорить, що все створене Богом є добро. Матерія – добро, тому що її створив Бог. Бог не створив зла. Тому і плоть наша є добром; довкілля, весь космос – добро. Тому заперечення втілення Сина Божого безпідставне. Син Божий втілюється від Духа Святого і Пресвятої Діви Марії. Церква стверджує цю віру на Вселенських соборах.

Іконоборці не заперечують, що матерія є добро. Вони не визнають вчення древніх грецьких філософів про те, що матерія – це зло. Але вони наполягають на тому, що Бог є Дух, а дух зобразити фарбами неможливо. Справді, образ Бога як духовної істоти неможливо написати фарбами. Іконоборці були б правими, якби Син Божий не втілювався і не став Чоловіком. На іконах зображається людська природа Господа нашого Ісуса Христа. А коли зображаються Бог-Отець і Бог-Дух Святий, то Бог-Отець у тому вигляді, в якому Він явився пророкові Ісаї, а Дух Святий – у вигляді голуба – на річці Йордані.

Православні християни шанують Господа нашого Ісуса Христа, Його Пречисту Матір і святих, зображених на іконах, а не дошки і фарби. Крім того, друга заповідь Божа забороняє поклонятися іншим богам-ідолам, а не істинному Богові. Ми – православні християни – поклоняємося через шанування ікон істинному Богові, Господеві нашому Ісусу Христу, а не ідолу. Для нас Христос Спаситель – істинний Бог, а не ідол.

Святкуючи перемогу над древніми іконоборцями, ми святкуємо також і перемогу над сучасними еретиками, які не шанують ікон. Той, хто сьогодні вірує в Господа нашого Ісуса Христа і не шанує Його ікон, той не знає ні правдивого християнського православного віровчення, ні історії боротьби святої Церкви з ересями. У боротьбі з іконоборством Церква відстояла своє право поклоніння іконам Христа Спасителя, Матері Божої і святих, і цим самим вона захистила істину Боговтілення.

Церква закликає нас: «Прийдіть, поклоніться священним образам Христа, Пречистої Його Матері і святих і відкиньте злочесну віру тих, хто лихословить».

ПРЕПОДОБНИЙ АВВА ДОРОФЕЙ ПРО СВЯТУ ЧОТИРИДЕСЯТНИЦЮ

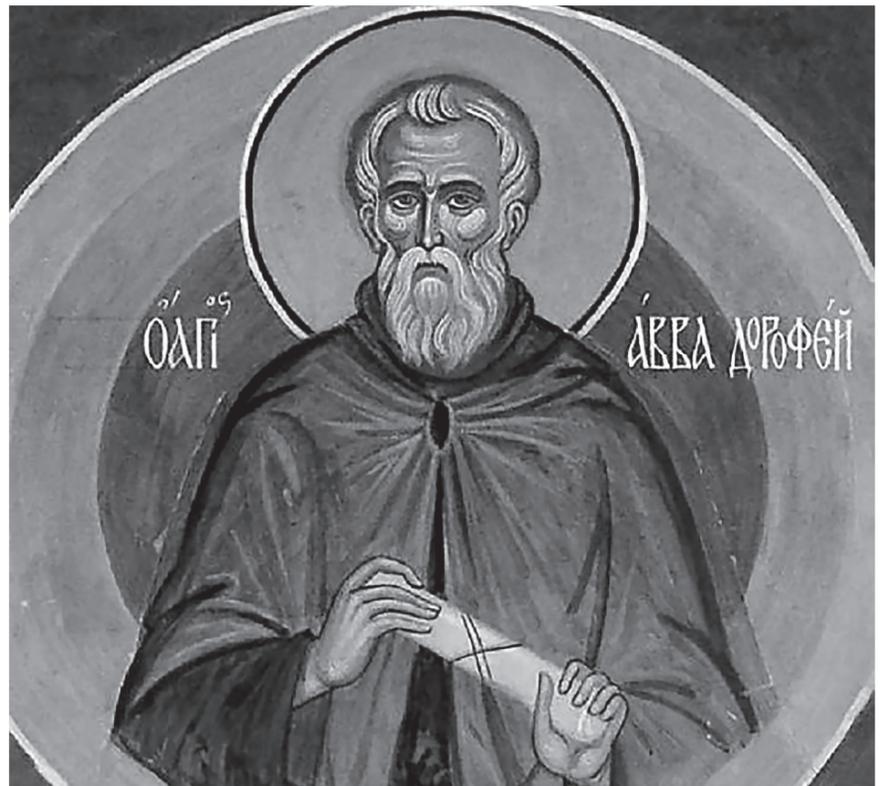
У Законі написано, що Мойсей звелів синам Ізраїля щороку давати десятину зі всього, що вони надбали, і, чинячи так, вони матимуть благословення в усіх ділах своїх. Знаючи це, святі апостоли встановили й передали на допомогу нам і як благодіяння душам нашим ще щось більше і вище: щоб ми відділяли десятину від самих днів життя нашого й посвячували її Богові, щоб і ми, таким чином, отримали благословення на всі діла наші й щорічно очищали гріхи, які вчинили протягом цілого року. Обміркувавши так, вони освятили нам із трьохсот шістдесят п'яти днів року оці сім тижнів святої Чотиридесятниці. Таким чином відділили вони ці сім тижнів. Але згодом отці забажали додати до них ще один тиждень: по-перше, для того, щоб ті, хто бажає ввійти в подвиг посту, протягом цього тижня привчалися й наче приготувалися до нього; по-друге, для того, щоб вшанувати число днів посту Чотиридесятниці, під час якого постив Господь наш Ісус Христос. Бо, віднявши від восьми тижнів суботи й неділі, отримуємо сорок днів, а піст святої суботи вважається особливим, тому що вона є найсвятішою і єдина пісна з усіх субот року. А сім тижнів без субот і неділей становлять тридцять п'ять днів; потім, додавши піст святої Великої суботи й половину Світлої і світлоносної ночі, отримуємо тридцять шість з половиною днів, що й становить з усією точністю десятину частину трьохсот шістдесят п'яти днів року. Бо десята частина трьохсот є тридцять, десята частка шістдесят є шість, а десятину частину п'яти становить половина (Світлого дня). Ось, як ми сказали, тридцять шість днів з половиною; ось, так би мовити, десятину всього року, яку, як я сказав, освятили для нас святі апостоли для покаяння й очищення гріхів усього року.

Отож блажен, браття, хто добре і належно збереже себе в ці святі дні. Бо хоч трапляється йому, як людині, згрішити з немочі чи з недбалства, але ось Бог дав ці святі дні для того, щоб коли хто постаріється уважно й смиренномудро потурбуватися про себе й покається у гріхах своїх, то він очиститься від гріхів, які вчинив протягом усього року. Тоді душа його звільниться від тягаря, і таким способом він очищений дійде до святого дня Воскресіння й неосудно причаститься святих таїн, зробившись через покаяння під час цього святого посту новою людиною. Такий у радості й веселості духовній, з Божою поміччю, святкуватиме цілу святу П'ятидесятницю, бо П'ятидесятниця, як кажуть отці, є спокій і воскресіння душі. Це і знаменується тим, що ми всю святу П'ятидесятницю не поклоняємо колін.

Тож кожен, хто бажає в ці дні очиститися від гріхів, вчинених протягом цілого року, передусім має утримуватися від великої кількості страв, бо безмір їжі, як кажуть отці, породжує для людини всіляке зло. Він має також остерігатися, щоб не порушувати посту без великої потреби, не шукати смачної страви й не обтяжувати себе великою кількістю їжі чи пиття. Бо існує два види обжерства. Перший – коли людина шукає приємності в їжі, і не завжди хоче їсти багато, але ба-

жає смачного. Трапляється, що такий, коли споживає страву, яка йому подобається, до такої міри переможений її приємним смаком, що притримує страву в роті, довго жує її і через приємний смак не наважується проковтнути її. Це називається по-грецьки «лемаргія» – гортанобісся. А іншого побороє багатодство: він не бажає добрих страв, не турбується про їхній смак, але чи вони добрі, чи ні – він хоче тільки їсти, і не розбирає, які вони. Він дбає лише про те, щоб наповнити своє черево. Це називається «гастримаргія», тобто черевобісся. Скажу вам і про походження цих назв. Словом «маргенін» – біснутися – говорять еллініські вчені про того, хто біснується, а словом «маргос» називають біснутого. Тож коли в когось буває ця недуга, тобто біснутання до наповнення черева, тоді це називається «гастримаргія». А коли біснутання буває тільки для насолоди гортані, то це називається «лемаргія». Ось тому той, хто бажає очиститися від гріхів своїх, мусить дуже уважно остерігатися й уникати цих видів обжерства, бо вони задовільняють не потребу тіла, а пристрасть; і якщо хтось піддається їм, то це зараховується йому за гріх. Як у законному шлюбі й розпусті дія буває та сама, однак мета виявляє різницю справи, бо один єднається для народження дітей, а інший – для задоволення свого сладострастя; те саме можна сказати й про їжу: їсти за потребою і їсти задля насолоди смаком – справа однакова, а гріх полягає в намірі. Їсти з потреби означає, що хтось визначив для себе, скільки їжі вживати на день. І якщо він бачить, що ця визначена кількість обтяжує його і треба її дещо зменшити, то він і зменшує її; або якщо вона не обтяжує його, але й недостатня для тіла – так, що треба трішки додати, він і додає трохи. Таким чином, добре випробувавши свою потребу, дотримується потім визначеної (міри) і приймає їжу не для насолоди, а бажаючи підтримати силу свого тіла. Проте й цю кількість, яку споживаємо, треба приймати з молитвою й осуджувати себе у своєму помислі як негідних жодної їжі й потіхи.

Не треба також звертати уваги на те, що інші через випадкову потребу чи необхідність бувають заспокоєні, щоб і собі не забажати спокою. І взагалі, не треба думати, що заспокоєння тіла є легким для душі. Одного разу, коли я ще був у кеновії, пішов я відвідати одного зі старців, бо там було багато великих старців, і побачив, що брат, який йому служив, разом із ним споживав їжу. Побачивши це, я сказав йому наодинці: «Хіба не знаєш ти, брате, що ці старці, які, як бачиш, споживають їжу і чинять собі з конечності деяку полегшу, подібні до людей, що придбали скарбничку. Довго працюючи, вони клали до неї заробіток, поки не наповнили її. Коли ж наповнили і запечатали, то знову стали працювати собі на видатки й зібрали ще по тисячі золотих монет, щоб мати звідки брати в час потреби і зберегти те, що покладено до скарбнички. Так і ці старці, довго працюючи, зібрали собі скарб в юності своєї, запечатавши його, придбали ще трохи, щоб мати це на час старості чи немочі і брати з нього, а зібране раніше зберігати укрітим. А ми не придбали ще й самої скарбнички. Із чого ж станемо тратити? Тому ми й мусимо, як я сказав, споживати їжу відповідно до потреби тіла, осуджувати самих себе і вважати себе негідними ніякої утіхи й навіть самого монашого життя, і не без стриманості споживати їжу: таким чином вона не буде нам на осудження. Це сказали ми про стриманість черева. Але ми не лише в їжі маємо мати міру, а й утримуватися від усякого іншого гріха, щоб, як постимо ми черевом, так постили ми і язиком, стримуючись від наклепів, від брехні, від пустослів'я, від зневаги, від гніву і, одне слово, від усякого гріха, який чинимо язиком. Також (слід) пости й очима, тобто не дивитися на речі суетні, не давати волі очам, ні на кого не дивитися безсоромно і без страху. Також і руки, і ноги слід стримувати від усякого злого діла. Постячи таким чином, як каже святий Васи́лій Великий, постом благогодним, відходячи від усякого гріха, звершуваного усіма нашими чуттями, досягнемо святого дня Воскресіння, зробившись, як ми

сказали, новими, чистими й гідними причастя святих таїн. Та спершу вийдімо назустріч Господеві нашому Ісусу Христу, що гряде постраждати, і з оливковими та пальмовими гілками приймімо Його, що сидить на осяті і входить у святий град Єрусалим.

Для чого (Господь) возсів на ося? Він возсів на ося для того, щоб душу нашу, що уподібнилася, як каже пророк, до скотів безсловесних і нерозумних, – як Слово Боже, – повернути й підкорити Своему Божеству. Що означає, що Його зустрічають із пальмовими та оливковими гілками? Коли хтось піде на війну з ворогом своїм і повернеться переможцем, то всі (піддані) зустрічають його як переможця, з пальмовими гілками, бо пальмові гілки є символом перемоги. Так само коли хтось терпить кривду від іншого й хоче звернутися до чоловіка, який може захистити його, то він приносить йому оливкові гілки, взиваючи й благаючи про помилювання і допомогу, бо оливкові гілки – це символ милості. Тому й ми зустрічаємо Владика нашого Христа з пальмовими гілками як переможця, бо Він переміг нашого ворога; а з гілками оливковими – бо просимо в Нього милості, благаючи, щоб як Він переміг за нас, так щоб і ми перемогли через Нього, щоб ми стали носіями (знака) перемоги не тільки заради тієї перемоги, яку Він отримав за нас, а й заради тієї, яку ми отримали через Нього, молитвами всіх святих.

ВИЙШОВ ДРУКОМ ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 2026 РІК

Із благословення Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета Видавничий відділ УПЦ Київського Патріархату видав у серпні 2025 року офіційний богослужбовий календар українською мовою на 2026 рік, що містить фото та довідкову інформацію. Також вийшли друком перекидні церковні календарі на 2026 рік, які є зручними для використання в повсякденному житті віруючими.

Календар складений за юліанським (старим) стилем.

Православний церковний календар складено, за можливістю, так, щоб ним було зручно користуватися як клірикам, так і всім вірним Православної Церкви. Тут вміщені гласи, рядові апостольські і євангельські читання та деякі богослужбові вказівки. На сторінках календаря поданий перелік чоловічих і жіночих імен святих Православної Церкви, а також вказані основні ювілейні дати церковних подій і свят, що відзначатимуться у 2026 році.

Придбати це видання та іншу богослужбову літературу можна на сайті видавничого відділу, у книжковій крамниці Київської патріархії за адресою: **м. Київ, вул. Чикаленка (Пушкінська), 36, тел.: +38 (096) 086-39-09**, а також у Володимирському кафедральному соборі за адресою: **м. Київ, б-р Тараса Шевченка, 20** та на парафіях Київського Патріархату.

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ ПРО ЦІННОСТІ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ

(Закінчення. Початок у «ГП» №01.)

Про правду

«Слова про правду – це не просто думки, це дороговказ для серця. Правда може бути незручною, переслідуваною, відкладеною в часі – але вона ніколи не зникає. У духовній боротьбі між добром і злом саме правда стає тією силою, що витримує випробування й веде до світла. Навіть тоді, коли здається, що зло тимчасово торжествує, віра нагадує: Божа правда завжди перемагає – у серці людини й у долі народу».

Про прощення

«Сила прощення – це дар благодаті Святого Духа. Не кожен біль легко відпустити, але саме прощення звільняє серце. Коли ми вчимося прощати тих, хто просить вибачення, душа зцілюється, серце очищається, а людина наближається до Бога. Через прощення Господь відновлює нас зсередини. І там, де було осудження – з'являється мир. Де є прощення – там живе Божа Благодать».

Про страх

«Людина повинна мати насамперед страх перед Богом – не рабський

страх, не тваринний страх, а страх перед порушенням заповідей Божих. Дитина виховується спочатку страхом покарання за вчинене зло, а потім вона починає розуміти Бога і любити Його, і вже з любов'ю робить добро, а не через страх. Має бути страх і любов».

Про любов

«Якщо у тебе в серці нема любові, то як ти можеш у майбутньому житті знаходитись і жити серед люблячих? Як? Ти ж не любиш! А в Царстві Божому є тільки ті, що люблять».

Любов – це те, з чого починається і закінчується шлях до Бога. Без неї немає справжньої віри, немає духовної сили, немає єдності між людьми. Слова про любов у духовному житті – це нагадування нам усім: коли в серці є милосердя, прощення й жертвність, тоді й народ стає сильнішим і світлішим, і кожна душа знаходить свій шлях до Бога. У часи важких випробувань саме любов утримує нас від розпаду, дає сили жити за Євангелієм і нести світло туди, де темно».

ПЕРЕДПЛАТА

ОГОЛОШЕНО ПЕРЕДЗАМОВЛЕННЯ НА ОФІЦІЙНІ ДРУКОВАНІ ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

журнал «ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСНИК КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ»,
газету «ГОЛОС ПРАВОСЛАВ'Я».

Здійснити передплату на півроку або рік можна,
написавши лист на електронну пошту: presentr@gmail.com
або за номером +380960863909 (Viber, Telegram).

Відправка газети здійснюється Укрпоштою або Новою поштою за тарифами перевізника.

Також можна ознайомитись з електронною версією газети «ГОЛОС ПРАВОСЛАВ'Я»,
відвідавши офіційну сторінку УПЦ КП: <https://www.cerkva.info/>,
де з правого боку ви знайдете відповідний розділ.

ГОЛОС ПРАВОСЛАВ'Я – всеукраїнська газета.

Засновник – Українська Православна Церква
Київського Патріархату.

Головний редактор – диякон Василь ДІДУХ
Відповідальний редактор – Антон ПАВЛЕНКО
Літературний редактор – Анна ГУДИМА
Фото – пресцентр Київської Патріархії

Реєстраційне свідоцтво КВ № 3570,
видане Міністерством інформації України 26. XI. 1998 р.
Адреса редакції: 01024, м. Київ, вул. Євгена Чикаленка, 36.
Телефон: (044) 270-68-93.
Офіційна сторінка в Internet: <http://www.cerkva.info>
E-mail: holospravoslavya@ukr.net

Листування з читачами тільки на сторінках газети.
Точка зору авторів може не відповідати позиції редакції.
При передрукуванні матеріалів посилання на газету обов'язкове.
За факти і цитати, наведені у статтях, відповідають автори.

Газета віддрукована у видавництві
ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ».
Тираж – 1 000 примірників.
Замовлення № 3302302
Здано до друку 23. 02. 2026 р.

9 786177 228751